



Sa Majom Turković iz kompanije „Energowind“ i predstavnicom Udruženja za energiju vetra-SEWEA (Srpsko udruženje za energiju vetra), sreli smo se u Vrbasu, prilikom otvaranja bioenergane Kompanije “Mirotin” i tu prilikom iskoristili za razgovor na sve aktuelniju temu – obnovljivi izvori energije.

-Ovo što je uradila “Mirotin grupa” je zaista pionirski poduhvat, značajna snaga, jedan megavat, čiji će se kapaciteti još širiti, jer u Srbiji uopšte nije lako napraviti postrojenje za obnovljive izvore, iako je donet neki zakon, kao primarna regulativa koji podržava obnovljive izvore, nedostaje čitav niz podzakonskih akata, tako da je zakon za nas vrlo neprimenjiv u ovom trenutku-izjavila je naša saogovornica i nastavila: - Jako je teško zatvoriti finansiranje i proći administrativnu proceduru sa dozvolama koje traje kod nas, kada su vetroparkovi u pitanju, do pet godina. A dotle vam one prve dozvole već isteknu, pa vadite nove. Mi očekujemo od nove Vlade Republike Srbije da do kraja godine donese čitav niz podzakonskih akata koji će se odnositi ne samo na vetar nego na sve podzakonske akte, da se ubrza cela procedura, i da može da se realizuje ovo. Naš prvi projektovani vetropark ima 100 MW, nalazi se u opštini Plandište, za koji dobijamo poslednju građevinsku dozvolu za mesec dana, i posle toga, sledeće godine treba da se gradi, ali moramo da imamo sigurnost da ćemo imati odgovarajuću tarifu, kao i sa finansiranjem koju smo zatvorili, da investicija može da se vrati u periodu otkupa struje iz obnovljivog izvora i da prostoji Ugovor o otkupu električne energije sa EPS-om, koji od nas to kupuje, kako zakon reguliše. Dakle, nedostaju podzakonski akti da se sve to omogući, da sledeće godine krenemo da gradimo vetroparkove.

***Sada u suštini ima tek nekih sitnijih pokušaja?!**

-Sada u oblasti vetra nemamo nijednu veću turbinu na mreži koja radi. Ja se nadam da ćemo mi za jedno godinu i po dana da vas zovemo da ovekovečite prve vetrenjače kako se vrte, prvi park se planira u Plandištu, pa u Kovinu i imamo jedan manji projekat u Vršcu za koji ispred Udruženja, imamo investitore, Amerikance, Belgijance, Italijane. Strani investitori su tu, ali se čeka akcija Vlade da donese podzakonske akte, jer bez toga nećemo moći da krenemo sa gradnjom.

***Šta je u obnovljivim izvorima energije naša, srpska šansa?**

-Mi imamo nesumnjivo ogroman potencijal u biomasi, međutim, to je uglavnom skoncentrisano na proizvodnju toplotne energije. Vetroparkovi su u delu koji se odnosi na proizvodnju električne energije. I mi, kao Srbija, imamo neki domaći zadatak da moramo da, pošto svi živimo na jednoj planeti pa važe neka pravila za svaku zemlju, kao i svaka druga zemlja uradimo na tom planu do 2020. godine. Definirano je da svi sektori u energetici, treba da povećaju proizvodnju sa sadašnjih 21, na 27%. Znači, imamo obaveznu povećanja od 6%, što je veliko, kada pričamo o ukupnoj energetici. To je pored elektroenergetike, transport koji je takođe veliki zagađivač, što je posebna problematika, imamo grejanje, hlađenje i ostalu potrošnju. Kada je u pitanju proizvodnja struje, znači elektroenergetika, postoji vrlo zahtevan cilj, a to je da se sa 29%, koliko mi trenutno proizvodimo iz obnovljivih izvora zahvaljujući tome što su neki naši prethodnici napravili pa imamo dobru iskorišćenost hidropotencijala, stigne do 40% do 2020. godine. To je 11% povećanja u odnosu na bruto finalnu potrošnju i to je ogromno. Čak, kada bismo to samo iz vetra pokrivali, ni 1.000MW ne bi pokrilo tu razliku. Kakvom se brzinom danas krećemo, nećemo moći da dostignemo taj cilj.

***Šta je onda preporuka?**

-Preporuka je da se što pre formiraju radne grupe u Ministarstvu, mada neke već postoje, kada su u pitanju akcioni planovi npr. za biomasu, akcioni planovi za obnovljive izvore, da se tačno utvrdi iz kojeg izvora koliki potencijal Srbija može da ima na mreži iskorišćavanja, znači, ne u domenu teorije kao energerski potencijal koji ne može da se iskoristi, već ono što Srbija realno može da ima i što treba stimulisati. Treba da se donesu svi nedostajući podzakonski akti do kraja godine, sa kojima se kasni preko godinu dana u odnosu na zakon koji je donet sredinom prošle godine. Svi rokovi su prošli, jer je četiri meseca bio zakonski rok da se donesu uredbе, a mi još čekamo. Dobro, promenila se Vlada, došli su novi ljudi, ali moramo da požurimo da investitori ne bi izgubili strpljenje i otišli npr. u Rumuniju, koja daje odlične uslove za vetroparkove.

***Ako se sve te predradnje završe na vreme, kakva je šansa Srbije u budućnosti?□**

-Već sledeće godine možemo da imamo blizu 300MW vetroelektrana u izgradnji, znači da njih već 2014. godine možemo da imamo na mreži, da rade i proizvode električnu energiju. To je

uglavom region južnog Banata, gde je „dobar“, povoljan vetar, koji bi bio dovoljan da snabde i 100.000 domaćinstava sa električnom energijom. Ono što je dobro, što je taj jak vetar zimi koji koincidira sa velikom potrošnjom, kada je skupa struja, pa bi na taj način mogla da se smanji zavisnost od uvoza. To je jako važno za Srbiju koja nema mnogo prilika za greenfield investiciju u energetici, naročito sa ovom cenom električne energije. Jako je teško izgraditi bilo kakav konvencionalni izvor energije. Već punih 27 godina nemamo ni jedan novi izvor u sistemu EPS-a, zato što njima cena ne dozvoljava da imaju investicije u nove izvore. Treba tražiti priliku u obnovljivim izvorima, pošto se oni isplate, oni postaju najjeftiniji i oni posle obaraju cenu električne energije kada izađu na tržište. Posle garantovanog perioda otkupa, oni pozitivno utiču na cenu električne energije tako što je spuštaju do krajnjih potrošača, jer je njihov „gorivo“ besplatno.

***Dakle, smatrate da je energija uvek dobar i siguran izvor prihoda, čemu bi mi u Srbiji trebali da se okrenemo?**

-Apsolutno treba da se okrenemo. Istina, to su ogromne investicije. Ako bi izgradili 1.000MW u vetroelektranama, to je investicija od milijardu i po evra. To naravno neće uraditi samo jedan investitor, nego će u tom poslu, u agregatu, biti njih deset zajedno. Ali, odn milijardu i po greenfield investicija, trećina para ostaje u zemlji, lokalnim firmama, građevinskim, elektro i drugim izvođačima radova, što je ogroman novac. Da ne pričamo posle o porezima koji ostaju tokom eksploatacije u opštim i republičkom budžetu.

***Kakva je situacija u svetu?**

-Svet je otišao daleko. Ako kolima krenete u bilo kom pravcu osim prema Crnoj Gori i Makedoniji, već kada pređete granicu naićete na vetropark. Mađarska, Rumunija, Bugarska, Austrija, Hrvatska, svi ih imaju. Lideri u ovom poslu su Nemci i Danci, koji su i pioniri u obnovljivim izvorima energije. Nemačka ima u planu da dostigne 40% svojih ukupnih potreba iz obnovljivih izvora energije. Kada gledamo kartu Evrope, jedine tri zemlje koje nemaju nijedan megavat iz vetroparka su: Srbija, Crna Gora i Makedonija i možda BiH, ali ona sada ima nešto u razvoju. To je kao crna rupa na Balkanu, gde još nemamo vetrenjače. To radi ceo svet, tehnologija je proverena, čista, izazovi vezani za izgradnju vetroparkova nisu tehničke prirode već samo regulatorne, a tu glavnu reč ima država-zaključila je Maja Turković.